

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

В СПРАВИ ОГЛОШЕНЬ
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІ.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

Варшава, 23. червня 1926.

3 соймових кульварів.

Марш. сенату Тромпчинський визначив плснарне пасідання сенату на середу, 30. ц. м.

Париж, 23. июня 1926.

Склад нового уряду такий: прем'єр — мін. закордонних справ Бієн, заступник прем'єра — мін. фінансів Кайо, справедливості Левааль, внутрішні справи Дран, війна — ген. Гільом, моринарня Деге, просвіта — Ногаро, торгівля Шансаль, сусп. роботи — Д'нелі, гірськ. хліборобство Біле, ковальні — Періє, праця — Драфур, сусп. опіка — Журден.

Львів, 24. червня.

Прокуратор Гітлер, реплікуючи на промови й висновок оборони, довше задержався на висноженням д-ра Ганкевича, який домагався покликання на свідків ряду польських, українських, білоруських і жидівських дітей для висвітлення положення національних меншостей, на підкладі якого могли зродитись звинувачення обвинувачених. На думку прокуратора звинувачення польських революціонерів у боротьбі проти царату годі порівнювати з

Red. czas. „Dłó” Pr. 295 26. W imieniu Rzeczypospolitej Polskiej sąd okręgowy karny w Łowiczu, orzekł na wniosek Prokuratury przy łynie Sądzie, że treść artykułu zamieszczonego w czasopiśmie „Dłó” Nr. 135 (10812) z dnia 20. czerwca 1926 roku pod tytułami: 1) „W Zeleńcu Świata” a) między słowami: wjął... a słowami: cej ha-m... b) między słowami: ozywiał... a słowami: Spisist... c) między słowami: najpo-rotzycz... a słowami: Pieno... d) między słowami: pamięta... a słowami: Czy powda-ły... e) między słowami: mohy... a słowami: pto utrwaleńnia... i) między słowami: rby-mo... a słowami: Szcz... e) pphobyszych... a słowami: wjał... i) pohnysty... a słowami: Prystapiem... i) nasto... a słowami: tracyli... j) od słow: heroiz... do końca tego artyku-łu. 2) Donoścom = -nominacjom z Rad. li-

Поширюючи клич: „Свій до свого“ і здійснюючи „розбудову нашого економічного життя“, стасмо на реальний шлях.

Не хочемо ніяких жертв від нашого Громадянства. Бажано тільки, щоб переконувалося, що в своїй установі одержать товар жителями і по приступних цінах. Річ досім правдою, бо

Кр. Мол. Союз "НАВДОГОМЗ" в Стрию

зі своїми сеслами у Лавові, Стрию, Станіславові, Самборі, Перемишлі і Зелемніці з великим підприємством та побірає товар з першої руки, вироблений під доглядом союзних техніків. 1266 7-12

учинками молодих Українців, які отсе за-
сіли на лаві обвинувачених, бо — si est
facient idem, non est idem (або
закладаючи сито по польськи: то со паче-
д. Виявте того принципу прокуратор у відпо-
вешній до цієї справи не окреслив
або не міг окреслити, а сиротинища, що
бі розправи надавати характер політично-
демонстрацій. Сиротинища покликанню зга-
даних свідків, а згодна лише на покля-
каних Нахасельта.

Після п'ятерою д-р Ганкевич по-
демонстрував із становищем прокуратора, обо-
ронці д-р Шухевич, д-р Волошин і д-р
Глушківський поставили також окремі впе-
редження. На цьому розпору відложили до-
пини. Кол б трибуналу відкинув внесені
оборони, що ним треба сподіватися за-
кінчення дозко до постанови.

Присуд западе вже можливо в суботу або в неділю.

В перший день Зелених Свят, 20 червня ц. р., відшановано величаво пам'ять УСС, що спочивають у збірній могилі в Семишківцях над річкою Стрипою. Улаженнєм свята зайнялися селені дооколичних сіл. Голи zorganizували комітет для улаженнє свята. Вістка про свято на могилі Сіриових Стрильців рознеслась по дооколичних і дальших селах, тому зішлося учасників-селені (не вважаючи на погоду) найменше 10 тисяч. Були прощесії зі Соскова, Раківця, Беневця, Богатківця місних сіл. У поході несли багато віників і китиць квітів. Подеу співали службу Божу відправив о. декан Сендешківський і асисті вільмох священників. — Проповідь до народу виголосили о. Яремач. Після того відправлено панакхиду. Дальше виголосили промови ред. Папіля і д-р М. Захіяний. Потім П. тр Сагайдачний зложив на могилі землю з строїльських могил на Лисій Горі (Бережані). Промовалище від паствуїл п. В. Кравця і п. І. Власківичера. Описці зложено кількадесять віників. Свято вийшло імпозантно.

Дня 23. червня оферували готівкові долари по 10-27. Чеки на Нью-Йорк також по цьому курсі. Курси Банку Польського і офіційної варшавської біржі: остали без зміни, себто 9-98, згл. 10-00. Оза біржою була тенденція знижкова і долар ввався від 10-18—10-22. Канадський: долар 10-08—10-10.

Зогляду на збільшену подачу хлібоного
збірка при недостатці зацікавлення пшени-
цею і слабкому попиті на жито, ціни трохи
знижились. Ячмін з причини сильного попи-
ту дорожче. Овес удержаний в ціні. По-
пит на горох. Тенденція на загальне удержан-
ня. Настрій слабкий. Пшениця біла 43—44,
пшениця черв. на 46—47, жито 28.50—29.50,
ячмінь 29.50—30.5, овес 33—34.

Львів, дня 24. червня 1926

В пресі появилось вже кілька ві-
сток про те, що на лісті проекто-
ваних урядом Бартле реформи і змін
найшлася також справа самовряду-
вання. Чи не в зв'язку з тим відно-
сила свої наради і створена свого
часу маршалком Ратаєм комісія
польських партій для порозуміння
в справі залягаючих від трьох літ у
соймі урядових законопроектів про
самоврядування. „Каменем преткно-
венія“ на дорозі до порозуміння в
цій справі була, як відомо, виборча
орудинація до самоуправних громад-
ських установ. Правила обстоювала
плюральність голосів, а лівіція ї
завязто побороювала. Входили в гру
ще й інші справи, як творення на
цілій території німнішої польської
держави збірних громад, введення
інституту професійних вітій і т. д.

Незвичайно гостро стояла і стоїть по нинішній день ця справа у Сх. Галичині. Бо коли в Західній Галичині, в Познанщині а навіть у Конґресівці існували виборні органи самоврядування на основі старих, обов'язуючих на тих територіях передвоєнних законів, ухвалених польським сеймом (як нпр. для Конґресівки), то в Сх. Галичині існувала на тому полі нічим необмежена анархія та безладдя. По нинішній день правлять тут наказні органи а прибічними також наказними дорадними органами. З тим злом, що вело і далі веде все громадське добро до руїни, боролися не тільки Українці, але подекуди і польський г. зв. Тимчасовий Самоуправний Відділ у Львові, що повстав на місцездавного Краєвого Відділу.

Та все те не помагало нічого. Не помагали ніякі річезі та розумні аргументи навіть тверезих незасліплених шовінізмом Поляків, що бачили лихо, бачили руйну громадського добра. Для всіх урядів вистарчаючим був голос організацій народових, що стояли твердо на сторожі анархії та безправства в діляння самоврядування.

"Моральна революція" приспіншла на соймовій арені і справу самоврядування. Для нас ця справа має велику вагу, а тому не від речі буде застановитися над тим, в якій стадії найшлась вона саме тепер у зв'язку з "новим курсом" політики в зв'язку з генеральною "санациєю" відносин, заініційованою автором крівавого "морального перевороту" його сателітами. Отже треба було аж доброго батога, щоби і цю справу рушити з місця. Ії і рушили. В пресі появились відомості про те, що комісія польських партій для порозуміння в цій справі остаточно найшла спільну мову та дійшла до порозуміння.

Голова комісії і одночасно голо-
ва соймової адміністративної ко-
місії пос. д-р Пудук (з Визволен-
ня) у цій справі навіть широко
го інтерв'ю представників краків-
ського «Ілюстрованого Курєра По-
дзєснийого». З нього довідаємося,
що за підставу для виборчої ор-
динації до самоуправних громад-
ських установ взято пятипримет-
никову систему де Гондта. П'ято-
ральності не буде, а пятипримет-
никове виборче право буде при-
йороздане в цілій ширині при ви-
борах міських і сільських громад-
ських самоуправних установ. Ріжни-
ця між виборчим правом для сіл

Сенат Української Господарської Академії в Чесько-Словенській Республіці (Українська господарська Академія в Чехословаччині) оголошує конкурс на присудження премій і знака Академії. Термін присудження протриває до 1. вересня. Премії за три країни: протриває — 500, 300 кч. та 200 кч. Умови конкурсу та присудження Капеллярія Академії на бажання невідомі.

Ректор Академії, Професор Шварц 2-

Математична загадка!

Коли 1 = 50

Розв'язка

43-70

(відп. на запитання 1)

дас при тій нагоді від себе таку замітку:

На маршесі того спору можна тільки додати, що жидівські націоналісти перебрали вже лірку в своїй заскорудості й заважали і борю-ся з твердженням божественної відповідальності люде-я, що по 8-ох роках пригадала собі про кривд свого народу, виконуючи зло-ни як помсту, хто знає якими мотивами справлену?

Редянецька Україна.

Українізація комсомолу.

При всіх своїх незвичайно різно-родних і важких справах не забувають комуністи і про належне виховання своїх наслідників, тобто комуністичного молодняка. Більшо-вики кладуть взагалі величезну ва-гу на потрібне ім виховання моло-ді в комуністичному дусі. Та ком-сомолові, тобто кадрові тої молоді, що заступить колись теперішніх провідників у партійному та дер-жавному будівництві, присвячують вони надзвичайно велику увагу. На всяких зборах і з'їздах комсомолу виступають все провідники уряду і партії з обширними рефератами, з'ятами і т. д. Уряд і партія раху-ється навіть з критикою комсомолу. На Україні тепер українізують комсомол. Далі наводимо частину дровиш Заторського про завдання українізації комсомолу, виложену на пленумі Центрального комітету Комсомолу.

За останній рік ми досягли вели-ких успіхів у ділянці українізації, — казав Заторський — але, щоб по-глибити ці досягнення, ми тепер за-гострюємо справу організації. Ми тепер зацікавлені в тому, щоб українська культура розвивалася ширше й швидше, але ми в цьому зацікавлені не як націона-лісти, а як марксистки й ле-нінці. Національна справа є спра-ва єдинна, міста з селом. Ми повинні наблизити наш дер-жавний апарат і провадити куль-турну роботу тою мовою, якою розмовляє більшість української людності.

Дехто скажиться, що українську мову важко вивчати, що важко у-країнізуватися. Ми повинні сказати: Невже українському селянинові лег-че вивчити російську мову? Безпе-речно, партійній та комсомольській масі багато легше вивчити україн-ську мову, ніж українському селя-нинові російську. Соціалізм, треба будувати лєнінським способом, ми повинні наблизити до себе що ма-су, але не командувати нею. Для того, щоб командувати, не треба великого знання, а для того, щоб спільно з селянством будувати со-ціалізм, треба знати українську мо-ву й українську культуру. Україні-зацією, розвитком української куль-тури ми зможемо найлегшим і зви-чайним способом привести україн-ських селян і робітників до того, що нам заповідав Ленін.

Спинючись на справі боротьби культур, Заторський каже, що дех-то ставить питання так, що украї-нська культура, правда, в наслідок того, що її придушив царат, стоїть нижче, ніж російська, але через і-ська літ, в міру розгортання куль-турної роботи українською мовою, українська культура на-близиться до російської і тоді між ними не буде ніякої різниці. (?) Не може бути й мови про боротьбу двох культур. Така теорія неправильна й має в собі риси „русотяпства“ з одного боку, та українського шо-

вінізму — з другого. Нам конче треба пам'ятати, що на Україні ке-ровництво пролетаріату селянством можливе тільки при допомозі украї-нізації. Ще Ленін говорив нам, щоб російські товариші, що пра-цюють на Україні, перемогли „ру-сотяпство“, українські товариші повинні звернути увагу на національні ухили. На ці ухили нам треба відкрити вогонь; ухилив не повинно бути. Ми повинні боротися як з „русотяпством“, так і з українським шовінізмом“.

Спинившись далі на соціальних коренях „русотяпства“ й українсь-кого шовінізму, зазначивши, що ру-сотяпство корениться се е в дрібній буржуазії й інтелігенції, а україн-ський шовінізм живить куркуліство і до деякої міри українську міську дрібну буржуазію, Заторський пере-ходить до завдань комсомолу у зв'язку з українізацією. „Головне за-дання, яке стоїть перед нами те-пер, — каже Заторський, — це бороть-ба з „русотяпством“. Ми повинні заснувати корінь цього „русотяпства“, його соціально-історичне значіння й притягти комсомольський партійний актив до боротьби з русотяпством. Комсомольці, бажаючи керувати масами, повинні опанувати цілком українську мову. Зайсно, примусовим порядком ми не будемо українізу-вати рядового партійця, комсомоль-ця з заводу. Адміністративним спо-собом ми не повинні примушувати українізуватися, нам треба що украї-нізацію провадити в порядку това-риського переконування й вихован-ня. Ми повинні створити всі обста-вини для того, щоб потроху при-щеплювати українську культуру. Ми повинні розвинути цю культуру, як культуру формою українську, а змістом пролетарську.“

Реорганізація Української Академії Наук.

Українську Академію Наук (УАН) реорганізують на основі нового статуту. Новий статут Академії о-значує діяльність і її напрямки так: — Завдання УАН — розвивати й по-ширювати всякого роду знання у зв'язку з практичними потребами культурного та економічного будів-ництва на Україні. Академія має підтримувати творчу діяльність у-країнських установ і стежити за роз-витком міжнародної науки, вкладаючи в її скарбницю й науко-ві досягнення України. Статут роз-поділяє працю Академії на два від-діли: природничо-технічний і со-ціально-історичний. Центр уваги, отже, пе-реноситься на науки, зв'язані з по-требами нашого господарства. УАН являється керівним центром усіх науко-во дослідних інститутів, кафедр, кабінетів, лабораторій то-що на У-країні. УАН має право скликати свої з'їзди, наради і т. и. УАН бере тісний зв'язок з світовою наукою, беручи участь в міжнародній і за-кордонних з'їздах та скликаючи та-кі з'їзди на терені України. До скла-ду УАН входять дійсні члени, чле-ни-кореспонденти та наукові спів-робітники. На чолі Академії стоїть президент, в складі президента, віце-президента, неодмінного секретаря та двох секретарів в'дділів. Уовно-важенням президента трезають 3 роки. УАН має право одержувати всякий матеріал від усіх бібліотек, архівів та музеїв України. Все, що друку-ється на Україні будь якою мовою, надсилається без грошей до Ака-демії в 3-х примірниках. Академії також надається право даремного листування, пересилання книжок то-що.

Міжнародна Конференція для інтелектуальної співпраці з ра-мєни Ліги Н-цій.

Міжнародний Інститут інтелекту-альної співпраці, заснований у Па-рижі Міжнародною Комісією інте-лектуальної співпраці при Лізі На-цій, скликав на 21. червня ч. р. в

Варшаві Міжнародну Конференцію Національних Комісій — членів вище-названої Комісії при Лізі Націй. На цю Конференцію Дирекція Інститу-ту запросила також Український Академічний Комітет у Празі. В зв'язку з цим виїздить до Варшави делегати Комітету: Голова Коміте-ту ректор проф. д-р Олександр Колеса та генеральний секретар проф. Олександр Шульгин.

На порядку денному Конференції стоять, між иншим, такі важливі точки як:

1) Пропозиція зробити міжнарод-но позичку для допомоги інтелек-туальному розвитку тих країн, які пережили особливо тяжку економіч-ну кризу.

2) Питання про утворення при Міжнародному Інституті фонду для позичок людям науки в їх наукових студіях за кордоном.

3) Питання про утворення сти-пендій для молодих учених, які ма-ють провадити свою наукову пра-цю за кордоном.

4) Питання про спосіб видання наукових праць.

5) Удешення купівлі книжок та наукових приладів по зниженій ціні. Слід зазначити, що це перша кон-ференція, улаштована одним з ор-ганів Ліги Націй, до якої покликано українське представництво на рів-них правах з иншими народами.

*) Союз українських високих шкіл та наукових інститутів для міжнародної ін-телектуальної співпраці.

По широкому світі.

Новий кабінет Бріана, після невдачі створення уряду Еррлтом, має на меті притягнути до себе представників міцної більшості, яка має довіру в Франції та на чу-жині. Бріан веде переговори з лі-вицею і правницею одночасно. На-мічується кандидатура Поанкаре як міністра справедливості. Крім що-го є план створити в уряді окре-мий фінансовий комітет.

Німецький уряд приготував компромісовий проєкт відшкоду-вання для бувших членів королів-ського дому. Соціал демократи до-магаються деяких поправок, націо-налісти стоять на вижидачім ста-новіщі.

Литовський сойм припинив до-вготривалий 4-річний поєсний стан і скасував цензуру листів.

Мароканська конференція в Парижі прийняла покищо такі пункти: 1. Абд ель-Крім лишається під французькою контролею з обмеженням правом користуватись своїм майном; 2. французькі війська опорожняють еспанську територію; 3. окремий режим приготується для франко еспанської сумежної смуги.

У Константинополі арештували 200 осіб, підозрілих у змові на життя Кемеля баші; у цьому є 25 опозиційних послів і чимало чле-нів т. зв. „молодотурецького“ ко-мітету.

Папа призначив нових кардина-лів: Капетості та Перосі і затвер-див призначення архієп. Кирила Могадан, вибраного синодом на становище антиохського патріарха.

Батькам шкільної мо-лоді до відома.

Міські, а може й повітові шк-лади посиляють державних на-родних учителів від хати до хати, аби списували дівчору в шкіль-ному віці, а надто доручують у Львові і мабуть по инших містах батькам, яких діти не записані до польських шкіл, візвання, що-би з новим шкільним роком за-писували діти до державних шкіл. Кожний батько-Українець пови-

Гірко тобі?!

Осолоди собі зміцни будня лизиментом цукорками

„Фортуна Нова“

Львів, Кордецького 231

нен записати свою дитину до рідної школи і звернути Шк. віз-вання Раді з посвідкою управи української школи, що дитина записана до цієї школи. Це треба конче зробити, бо инакше Шк. Рада може наложити на батьків кару, якщо їх діти не побирають ніякої науки, але батькам вільно посилати свої діти до приватної школи або подбати про їх до-машню науку.

Українські діти у Львові вписують-ся до отих наших шкіл:

- 1) На Городицькій 7-ми класова хлоп-ча школа ім. Гринченка, вул. Городицька ч. 95, і 7-ми класова школа ім. Гринченка, площа св. Юра ч. 3.
- 2) На Стойській 7-ми класова дівча школа ім. Т. Шевченка і хлопча 5-ти класова школа, вул. Мохнатого ч. 12.
- 3) На Личакові: 5-ти класова мішана школа ім. Князя Льва, вул. Крупарська ч. 15.
- 4) На Жовківській: 5-ти класова мішана школа ім. Короля Данила, вул. Жовків-ська ч. 62.
- 5) На Клепарові: 4-ро класова мішана школа ім. Франка (біля церкви).
- 6) На Левандівці: 4-ро класова мішана школа, вул. Варшавська ч. 8.
- 7) В Середмісті: 7-ми класова мішана міська школа ім. Шапкевича, вул. Скарб-ківська ч. 26.
- 8) В Середмісті: Дівча школа вправ 4-ро класова при третій державній жіно-чій семінарії, вул. Сикстуська ч. 2. 1-1

НОВИНКИ.

— Франкова виставка в Націо-нальному Музею. В дні 28. травня — 13. червня ч. р. улашде-но в Національному Музею при вул. Мохнатого 42. з нагоди 10-ліття смерті Поета виставку його творів і праць і Франкіана, яка зібрала 330 видань, рукописів й ин., в тому: 98 видань оригі-нальних творів, 14 перекладів його творів на чужі мови, 42 перекла-ди Франка з чужих мов, 24 пот-ріжних композицій до його творів, 6 фотографій і портретів, 2 автографи і 14 штук виступів. Виставку складала збірка Національ-ного Музею, Наукового Товари-ства ім. Шевченка, Вл. Володи-мира Дорошенка і Вл. дир. Іл-ліона Свеніцького. Виставка прой-шла з дуже малою фреквенцією публіки. За весь час (2 тижні) в Музею було 41 одвідувачів, в тому спеціально на виставку около 30, значить двоє людей дєсно. Слід ще зазначити, що вистав-ка творів Франка не одві-дали учні ні одної школи, ні па-родної ні середньої. Було тільки гурток студентів вищих шкіл. Не хочеться вірити, щоб молодь бу-ла вже така байдужа, але слід на-нам вчителям хочим цікавитись і звертати на це бодай увагу учнів. (Оголошення про виставку було 2 рази в „Ділі“).

— Академія в пам'ять Івана Франка 10-го червня відбулася в Ужгороді заходом усіх тамошніх товариств Академія в пам'ять Івана Франка. На академію зложились ре-ферати про громадаську й літера-турну діяльність І. Франка. Чеська поліція цим разом не мішалася, бо реферати читали дуже збожаних громадян.

— Вільгельмові грабують. Бувший німецький цісар Вільгельм одержав з приводу вислудку плебі-ситу про відшкодування для чле-нів цісарської родини тисячі при-вітних телеграм, і мав за що. Таї програти війну, як він програє і таї виграє плебісцит — це штука!

міст буде тільки та, що в сільських громадах буде обов'язувати т. зв. упрощена система Гондта. Вона буде полягати на поділї відданих голосів через число мандатів та відшукуванні при допомозі одержаного таким чином вислїду числа мандатів, що припадає поодиноким містам.

Вибори до повітових рад (які мають ввести в дії Польщі) будуть переводити делегати від громадських рад. Отже в тому випадку мають задержати посередність виборів. Громадська рада мала б вибирати одного делегата на 100 мешканців. Повіти мають бути поділені на виборчі округи. Округ не може нараховувати більше як 4000 мешканців.

Організація громад у Сх. Галичині має бути така, як є тепер, за те буде зужжена компетенція їх ділань. Будуть вони мати, як і інші громади в Польщі, обсяг ділань самоуправних і поручений. Поручений обсяг ділань означити окремий закон.

Найважливіше для нас те, що у Сх. Галичині на основі тих законопроектів з комаромисовими поправками польських партій, самоврядування має відлягтися з державною адміністрацією, а на чолі повітового відділу має стояти староста. Законопроект передбачає для контролю над староствою і повітовим відділом, як виконавчим органом повітової ради інституцію голови повітової ради, якого вибирати споміж членів ради, і який скликає і проводить на сесіях ради.

Так виглядають ці найважливіші гочки законопроектів про самоврядування, що на них погодилися всі польські партії. Ясно, що в такому виді вони зможуть пройти і в сеймі. Їх виробляли та радили над ними без участі і без порозуміння з національними меншостями, а в тому і без порозуміння з українською парламентарною репрезентацією. Уряд Бартля, як кажуть, має намір провести вибори до самоуправних установ уже цієї осені на основі нових законів. Наша парламентарна репрезентація і наші політичні кола мусять цією справою як слід заінтересуватися та не допустити до того, щоби при тій нагоді дійшло до нового чергового потопання прав українського народу.

Небезпечні настрої.

Від Ред.: Містимо оті уваги нашого шан. письменника і громадянина з уваги на їх актуальність і особу автора, не погоджуючись зрештою з деякими поглядами, висказаними в цій статті. Наше становище в порушеннях шан. автором справх читачам „Діла” відоме.

Убивство С. В. Петлюри в різних колах української еміграції викликало різні почуття та настрої. Деякі з цих настроїв здаються мені такими небезпечними і шкідливими як для міжнаціональних відносин, так і для самої справи українського національного відродження, що я вважаю за свій громадянський обов'язок забороти в цей мент голос.

Надто загрозливий і небезпечний є настрій помсти, що подекуди з'являється серед деяких членів української емігрантства.

Так, учинюк Шварцбарта є злочинний, гідний найгострішого осуду та обурення з усяких поглядів, навіть з погляду самого жидівства, що його мстником немов би виступив убийник. Бо ніколи акти подібного індивідуального терору не тільки не знищували того зла, проти якого були направлені, а ще більше загострювали його. Це об'єднує не в акт подібний до терористичних актів російських революціонерів, що ними вони стягали увагу до існуючого, перманентного зла абсолютизму, що викликали ними напруженість енергії боротьби з царством. Те зло, проти якого ніби, так несподівано і злочинно, виступив Шварцбарт, уже минулося, відійшло в історію. На Україні вже чамічаються і складаються нові лінії міжнаціональних взаємовідносин. Таким чином це убийство є акт за-

пліної реакції, якоїсь хоробливої, індивідуальної помсти.

Для мене нема ніякого сумніву щодо двох моментів у цьому тяжкому інциденті. Перше, що цей акт вбивства є справа якщо не самого тільки Шварцбарта, то невеличкої групи Жидів, безвідповідальних і хоробливо-настронних, а не якоїсь поважнішої політичної групи чи партії, а тим паче, розуміється, не всього жидівства. Друге, що величезна більшість культурного жидівства всяких партій розуміє все це безглуздо, хоробливо жорстоко, і злочинну об'єктивну шкідливість цього вбивства і не вважає вбивця ні за якогось мстника ні за героя жидівської нації. Ні фізично, ні морально воно не доручало Шварцбартові права суду, кари чи помсти за свої які-будь кривди та болі.

Я не маю також сумніву, що й серед більшості культурного українства всяких партій і течій теж немає настрою національної помсти за це злочинство одного з членів жидівства. Мені думается, що навіть у тих Українців, які в даний момент почували згаду помсти, ця емоція є більше наслідок реакції на біль від втрати цінної для них людини, ніж результат переконання і тверезого обмірковування.

І тому, поки ще не поширилися і не заглибилися ці емоції, поки не обосталися аргументами політичної казуїстики, всім тверезішим, досвідченішим та культурним членам українства, без ріжниць партій та напрямів, треба всіма способами допомогти безсторонньому в'ясненню всього факту та справедливим висновкам з його.

Не торкаючись тут самого питання помсти, чи доцільні взагалі такі почуття, чи оправдані вони з погляду моралі, логіки та інтересів нації, треба поставити для даного випадку такі запитання: Проти кого саме в даному разі мав бути помста, за що саме, в чій інтересах?

Очевидно, що коли мова йде про національну помсту, то об'єктом її мусить бути вся національність. Але ні довести, ні навіть запідозрити причетність усієї жидівської нації до цього вбивства ніяким способом не можна, і сама думка про це є тільки безглуздо. Не давши ніякого, повторюю, ні фізичного ні морального повновладження Шварцбартові на це злочинство, жидівство не може нести й відповідальності за його вчинок, хоча б цей вчинок був зроблений, на думку Шварцбарта, ради жидівства.

А коли помста всьому жидівству є безглуздо, абсурд, то й ніякої національної помсти не може бути. За що помста?

За вбивство громадського діяча української нації, певної політичної і національної ваги.

Так, загинув усякої живої сили, корисної якомусь колективі, мусить викликати і жалі і біль у членів того колективу. І що більша цінність одиниці, що загинула, то дужче відчування іншими страсти її. Але цінність і корисність одиниць мають неоднакову оцінку в усіх шарах колективу, а тому й неоднакове відчування страсти її. Так і в даному разі. Ріжна є оцінка цінності Петлюри, різне й відчування страсти.

Але навіть при найвищій оцінці та відчуванні страсти чуття помсти — всеж таки нелюдячне, недоцільне і шкідливе. Шварцбарт злочинно узяв на себе право судити і мститися над одною особою з українства. Звідси робиться дикий висновок, що кожний „патріот” український повинен ніби взяти на себе право судити і мститися над усім жидівством. Але чим не досить уже було в минулому такого злочинного права суду, помсти й насильства, чи не причинилося воно до цього тяжкого факту?

Ніхто, звичайно, не може заперечувати того темного моменту з історії української революції, що відзначився масовими жидівськими погромами. Тут не місце вдаватися в детальний аналіз причин. Факт

той, що жидівство всіх клас і станів під цей час зазнало великих кривд і страждань од певних елементів українства. Але й тоді також з'являлися аргументи національної помсти за вороже чи навіть байдуже відношення жидівства до національної боротьби українства за його національно-державне визволення.

Однак коли в тих актах насильства грали роль мотиви національні, то ці мотиви були суто-зоологічні, що з дійсним свідомим нац.-державним патріотизмом нічого спільного не мали. Головними рушійними силами в експесах була стихійна розбурхана сила первісних інстинктів. І тільки певні елементи українства використовували їх для цілей громадянської та національної боротьби. Вони прихисували цю тему первісну стихію кривавою романтикою з української історії, розглядали демагогію, виставляли жидівство як ворогів українського національного відродження.

Обвинувачення — несправедливі, суперечні з дійсними фактами. Жидівство в цілому, правда, не ставило до українських змагань з тим самим запалом, що Українці, але й протиприродно було, колиб було інакше. Однак воно й не ставило до них з тою ворожою активністю, що, наприклад, руські політичні партії, майже без усякого винятку. Цілком зрозуміло через що: руські політичні течії мали історичні, національно-еготистичні, імперіалістичні причини для такої ворожнечі й активності. Жидівство таких причин не мало й не могло мати, бо ні державного, ні культурного панування на Україні в його не було. Але що жидівство ще навіть до війни та революції виділяло з себе окремих членів, що були активними прихильниками та навіть борцями за українське національне визволення, то це загально відомий факт. Так, наприклад, одними з перших організації першої організаційно складеної української політичної партії, так зв. Революційної Української Партії (РУП), були організації жидівського протестаріату. І таким чином одними з перших борців за українську державність, за гасло автономії України, як супроти царату, так і проти руських демократичних та навіть соціалістичних партій, були Жиди робітники. Так само й по інших пізніших українських партіях були окремі члени з жидівства, активні, свідомі, віддані борці за українське національне визволення і державність.

В початках загальної революції 1917 р. жидівство в цілому займало викулючу й неутральну позицію. Воно не довіряло життєздатності української державної ідеї, воно по часті було вражене несподіванкою від цього руху. Але об'єднувало його за це, розуміється, тим менше можна, що самі Українці в початку руху були вражені несподіваною його силою і не всі вірили в моментальне відродження української державності. Однак з розвитком руху, з організацією його, з оформленням деякі жидівські партії стали виразно схилитися на бік укра-

їнства й активно виступати як проти руських, так і проти самих жидівських груп в оборону української державності. Жидівство яке приймало як історичний і закінчений факт українську державність, рахувалося з ним, позитивно оцінювало його й відповідно допомагало розвитку й закріпленню його.

Але навалюлася дика стихія і завила всі ці факти кров'ю й невинністю. Злочинна розпуста світового побойша, громадянська війна, невинність за своє життя, хижачіо первісних нахилів, расові й релігійні ріжнці, демагогія козакобильської, погано-зрозумілої романтики, легковажність, нерозсудливість політичних гри на інстинктах — все це викликало страхотні експеси й охопило тисячах і десятках тисяч невинних жертв із жидівства. І ці страхоті, ця жорстока несправедливість відкинула деякі свідомі елементи жидівства від української державності, а невідомі окремі одиниці наповнили фанатичною ненавистю до всього українства та до певних його нацихальних людей, що їх вони вважали за провідників і потуральників погроми.

І коли один із таких заплених фанатиків дає вихід своїм почуттям у безглуздому злочинстві, то чи хоч яка тінь справедливості й людської думати насамперед про помсту всьому жидівству за цей злочин? І в чій же інтересах мав бути ця помста? В інтересах С. Петлюри? Його родини? Приятеля? Чи українського національного колективу?

Не думаю, щоб знайшлася хоч одна людина, що вважала за можливе мститися цілій нації за смерть одної особи та в якихсь її інтересах.

Кожна це мавоб бути в інтересах української нації, то законно кожному Українцеві, як членові цього колективу, запитати: Як же саме інтереси нації має на увазі ця помста?

Доводиться чути з приватних джерел, що в зв'язку з цим убийством навіть виникає думка про створення якогось „єдиного національного фронту” для оборони якихсь національних інтересів, для вияву якоїсь української солідарності. Розуміється, це тільки вияви непоміркованих емоцій окремих людей. Об'єднання справжніх соціально-політичних течій відбувається на ґрунті якоїсь спільності соціально-економічних та політичних інтересів, а не на психологічних настроях, викликаних смертю якоїсь особи. Ніякого такого „єдиного фронту” не може бути, а як на еміграції щось подібне й виникне, то цей „фронт” так собі й залишиться серед купки емігрантів, не зацепивши широких мас України.

Але навіть на еміграції, навіть серед найменшої групи Українців не повинно бути таких настроїв.

Якщо ці люди дійсно мають на меті інтереси української нації і державності, що, дійсно, в зв'язку з цим убийством в деякій мірі загрожено, то вияв цього повинен набрати інших форм, ніж згага помсти.

В. Винниченко.
(Докінчення буде.)

Плащі

Імпрегновані ориг. французькі зол. 229
гумові ориг. англійські жіночі „ 54
„ „ „ мужеські „ 85

порукас

Фірма ГУРСКИ і ВІТЕН

П'єВІВ, Площа Марійська ч. 3.

1799 11-20

Після ганебного вбивства-

З голосів преси.

„Віденський „Н. В. Тагблат” подає інформації про особу Шварцбарта. Згідно з тими інформаціями виходить, що вбивця не був от. Петлюри ніколи не належав до сіоністичної партії. Є чин російським Жидом і

свідомим більшовицьким агітатором, родом зі Смоленська. В Парижі мав він бути співробітником органу радянського політичного представництва „Парижський Вестник”.

Львівський орган ППС „Дзєннік Людови” в ч. 145 з дня 24. червня ц. р. у відділі „На маргінесі” знайомить своїх читачів з „українсько-жидівським спором”, що виявився в зв'язку з убийством пок. Петлюри в дуже дикійомих словах і до-